

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

A CSSP-TARGYALKOTO-MI-2022-0005 SZ. PÁLYÁZATHOZ

A Mester és Inas pályázatban 4 mester vett részt a tudásátadás folyamatában:

- Bene Ágostonné Gránátalma-díjas kosárfonó népi iparművész, Kiskunfélegyháza
- Kovács László fazekas Népművészet Mestere, Kalocsa
- Madár Helga fazekas Népművészet Ifjú Mestere, Kalocsa
- Trungel Aranka szalmafonó Népművészet Ifjú Mestere, Kecskemét

A mesterek az 50 órás program keretében tanítványaikkal megismertették a mesterségük alapjait, bízva abban, hogy az inasuk a záloga mesterségük fennmaradásának.

Bene Ágostonné Gránátalma-díjas kosárfonó népi iparművész, inasa Tarjányi Tamás

A tudásátadás Bene Ágostonné kiskunfélegyházi műhelyében történt, az 50 órát 5 részre bontva.

Az első alkalommal egy 5 literes demizson kötését tanulták hajasvesszővel. Ezzel a tárggyal az inas megtanulta az alapvető szerkezeti elemeket, és elsajátította a szoros fonás technikáját. A tanulási folyamat során egyre finomítottak az anyagon és a méretet is csökkentették, végső cél a kecses nyúlveszőből font díszüveg elkészítése.

A második alkalommal befejezték a demizson, a maradék hajasvessző elkészült a káváskosár, ami a kosárfonás ősi technikája.

A harmadik alkalommal az alapanyag előkészítése volt a feladat. A demizsonok és a díszüvegek fonószála az ún. sínvessző, fontos, hogy minősége megfelelő legyen. A fonószál felhasítása után gyalulás következik. Az inas feladata volt a gépi - és kézi gyalu használatának megtanulása, valamint a hasított vesszővel való szoros fonás.

A negyedik alkalommal kétliteres demizson készült rozsmaringos mintával. Ez már a díszüvegfonás előképe, még nem annyira vékony, filigrán a karóanyag, de már a mintakészítést lehetett vele megtanulni.

Az ötödik alkalommal elkészült a díszüveg az inas önálló munkájaként. Ennek a tárgynak az elkészítésével a tudásátadás elérte a célját.

Az elkészült munkákat szeptemberben egy közös kiállításon mutatják be Kiskunfélegyházán, a Móra Ferenc Művelődési Központban, a Libafesztivál idején. Itt az elkészült munkák mellett a programot is bemutatjuk, valamint kosárfonó bemutatókat tervezünk a nagyközönség számára.

Kovács László fazekas Népművészet Mestere, Szántó Ádám

Szántó Ádám a Nádudvari Népi Kézműves Szakgimnázium és Kollégium fazekas tanulója. A program keretében két hetet töltött a kalocsai Fazekas Alkotóházban, Kovács László műhelyében. A programban fatüzeléses égetés valamint egyéb sok más szakmai fogások megismertetése szerepelt.

Az első héten az inas a fekete kerámia égetési technológiájával ismerkedett, részt vett a kemence berakásától az égetés folyamatán át a kemence szedésig bezárólag. Még ezen a héten egy másik kemence berakását is és az égetést is tanulmányozta, (hagyományos fazekas katlannal), így a második héten teljesen önállóan berakott egy kemencét és ki is égette.

Madár Helga fazekas Népművészet Ifjú Mestere, inasa Székely Kincső

A tehetséges ifjú a nyarat a Fazekas Alkotóházban Kalocsán töltötte. A program idején ott is lakott, így megtapasztalhatta a fazekas élet szépségeit és nehézségeit. A napi munka az agyaggal már nem volt ismeretlen számára, hiszen gyerekkorától rendszeresen járt a nyári fazekas-kézműves táborokba. A kézműves szüleitől is látta már, hogy az elképzelt, kitalált ötletből, hogyan válik, jön létre az alkotás.

A program ideje alatt az inas saját ötlete, tervezése alapján, a népművészeti motívumok felhasználásával, funkcionális kerámia tárgyat hozott létre. A szakmai megbeszélés, ráhangolódás után mesterével megbeszélték a munkafolyamatokat, amit nem értett, azokhoz magyarázatot kapott. A változatosság kedvéért most fehér agyagból dolgozott és rátétes, áttört technikát alkalmazott a tárgyakon. Az agyag gyúrása után, kinyújtotta az agyagot mángorlón, és megfelelő szikkadás után, már ki lehetett vágni a papírsablon mintával, utána került rá a rátét és az áttört minta. Az áttört technika a mestere specialitása, így mivel látta a készítés folyamatát, neki is megtetszett, és kipróbálta elkészítését. Az elkészült munkákat száradás után kiégették, majd mázazva és még egyszer égetve, a máz türkíz színű lett a kerámiákon.

A következő alkotások készültek, fürdőszobai szett: nagy tükör, kis boszorkányos smink tükör, falikép, szappantartó, törülköző tartó, áttört ékszer tartó.

Az elkészült munkákat decemberben Kecelen, az Országos Fazekas Kiállításon, mutatjuk be.

Trungel Aranka szalmafonó Népművészet Ifjú Mestere, inasa Bárány Levente

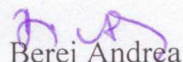
Az 50 órás tudásátadás folyamatában többféle szálás anyag feldolgozását ismerte meg az inas: csuhé, szalma, káka, vessző, kukoricaszár és gyékény, majd ezekből játékok, használati tárgyak készültek.

Tekintettel az inas iskolai elfoglaltságára, az 50 órát a következőképpen osztották fel:

- 5 órában anyagismeret: szalma feldolgozása, gabona betakarítása, vágása, tisztítása, osztályozása, tárolása, felhasználása.
- több alkalommal, összesen 25 órában a szalmafonás alapjainak a megtanítása, laposfonatok, kunkorgó, egyszerű játékok, könnyecsepp, csigafonat, (aratókoszorú, borona, uzsonnás kistáska készítése)
- 3 órában a kukorica növény részeinek a feldolgozása, betakarítása, tárolása, osztályozása, felhasználása.
- 7 órában csuhéból, kukoricaszárból gyerekjátékok készítése: edényalátét, poháralátét, csizma, csomózásos technikával.
- 5 órában a vízparton fellelhető növények begyűjtése, belőlük készített játékok elkészítése. A növények: káka, gyékény, nád, sás tárolása, osztályozása, felhasználása.

A „terepmunka”, a természetben fellelhető szálás anyagok gyűjtése, valamint a gabona aratása mellett 5 órában múzeum látogatásra is sort kerítettek: a kecskeméti Népi Iparművészeti Gyűjtemény, a Szórákaténusz Játékmúzeum kiállítási anyagának megtekintése mellett a kalocsai Viski Károly Múzeumban is megnézhatték Czár Jani bácsi hagyatékát.

Kecskemét, 2023. július 25.

Berei Andrea
elnök